

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคมในยุคกระแสโลกาภิวัตน์จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุไว้ในมาตรา 22 ว่าการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดงบประมาณจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพสูง เป็นคน เก่ง ดี มีความสุข กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป เพราะเป็นส่วนสำคัญที่แสดงถึงความสามารถของครู (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543)

ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (เกษม วัฒนชัย, 2545) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องพัฒนาการสอนโดยรู้จักการนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยประยุกต์ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับเขาว่าปัญญาความรู้ด้านต่างๆ ทุกด้านของผู้เรียน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของครูจะช่วยให้เกิดศักยภาพของการพัฒนาตนเองของผู้เรียนซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งการบริหารจัดการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีบทบาทมาก

โดยถือเป็นหน้าที่หลักที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยทันเหตุการณ์การฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นระยะๆ การนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบตัวต่อตัว การประเมินผล การปฏิบัติงานแล้วให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 2545, 38)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพในด้านการสอนที่เข้มแข็งเน้นความสำเร็จ มีการสอนที่มีจุดหมายในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จัดบทเรียนที่มีรูปแบบมีการปฏิบัติที่ปรับตัวและยืดหยุ่น (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช, 2542, 25-34) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นไปที่ผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ต้องปฏิรูปการสอนผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางการปฏิรูปสถานศึกษาของตนเอง ผู้บริหารและครูต้องกล้าคิดนอกกรอบที่เป็นการปฏิรูปอย่างแท้จริงการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวทางที่คาดหวัง

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใดไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้นๆ โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่จะศึกษาค้นคว้า ดำเนินการวางแผน กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและการนำเสนอผลงาน โดยทั่วๆ ไปการทำโครงการสามารถทำได้ทุกระดับการศึกษา ซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการอาจเป็นโครงการเล็กๆ ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนหรือเป็นโครงการใหญ่ที่มีความยากและซับซ้อนก็ได้ (กรมวิชาการ, 2544, 1) รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะการศึกษา สํารวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพด้วยการคิดที่เป็นระเบียบ โดยมีครูคอยกระตุ้นแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถาม ตั้งสมมุติฐาน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สรุปและทำความเข้าใจในสิ่งที่ค้นพบนอกจากนั้นแล้วครูยังมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในชั้นเรียนบูรณาการกับกิจกรรมที่จะทำเพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ด้วยการสร้างความหมายแก่ปัญหาและการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการปฏิบัติจริง (สุพล วงสินธุ์, 2543, 9-16) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษาครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนค่อนข้างมากในการจัดการเรียนรู้อย่างโครงการเนื่องจากผู้เรียนยังขาดประสบการณ์และส่วนใหญ่ก็จะเป็นโครงการตามสาระการเรียนรู้ จำเป็นที่ต้องมีครูผู้สอนที่มี

ความชำนาญในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานคอยชี้แนะ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานของครูผู้สอน เพื่อให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ยึดตำราเล่มเดียวเป็นหลักเหมือนที่ผ่านมามาทำความเข้าใจกับกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ถูกต้องตรงกัน ซึ่งปัจจุบันการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีนโยบายส่งเสริมให้บุคลากรได้ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในทุกชั้นเรียน ให้มีการศึกษาจากเอกสารต่างๆ และการช่วยเหลือแนะนำ การสอนแบบโครงงานซึ่งกันและกันตลอดจนส่งเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น และจัดไปศึกษาดูงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ตลอดจนได้รับประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อจะได้นำมาจัดการเรียนการสอนตามนโยบายดังกล่าว แต่จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการนิเทศติดตาม ส่งผลให้ครูไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานในทุกช่วงชั้น เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานที่ถูกต้อง และไม่เข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน 5 ขั้นตอนของกรมวิชาการ ขาดแหล่งความรู้และเอกสารตำราอ้างอิงสำหรับการศึกษาค้นคว้า ขาดความมั่นใจไม่กล้าตัดสินใจ ไม่สามารถเขียนแผนการสอนแบบโครงงานได้ โดยเฉพาะขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน 5 ขั้นตอน ของกรมวิชาการ นอกจากนี้ยังขาดวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานที่ถูกต้อง ไม่ได้มีการวางแผนการนิเทศกำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในเรื่องการจัดการเรียนการสอนให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพจากการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังไม่สนองต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ จึงได้ตระหนักในปัญหาและต้องการหาวิธีและแนวทางการแก้ไขปัญหาล่าช้า โดยการนำกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

กรอบงานที่ปฏิบัติเป็นเนื้อหาสาระและการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (กรมวิชาการ, 2544, 4-8)

- 1.1 การคิดและเลือกหัวเรื่องโครงการ
- 1.2 การวางแผนในการทำโครงการ
- 1.3 การดำเนินงานตามโครงการ
- 1.4 การเขียนรายงานโครงการ
- 1.5 การนำเสนอผลงานของโครงการ

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร

ในการศึกษาค้นคว้ากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง มีกรอบการศึกษาค้นคว้าดังนี้คือ

- 2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 2.2 การนิเทศ

3. วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart, 1988, 11-15) เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินการระหว่าง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 ถึง วันที่ 15 มีนาคม 2554

เริ่มวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 ถึง วันที่ 15 มีนาคม 2554

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) มีจำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้า 1 คนและครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 6 คน ได้แก่

1.1.1 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน

1.1.2 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน

1.1.3 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

1.1.4 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน

1.1.5 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน

1.1.6 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) มีจำนวน 6 คน ได้แก่

1.2.1 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน

1.2.2 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน

1.2.3 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

1.2.4 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน

1.2.5 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน

1.2.6 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 30 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นางสาวประกายรัตน์ เต็มเปี่ยม ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนหลวงครูวิทยา นายประไพ รัตนไพจิตร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 นายสุพจน์ อภิศักดิ์มนตรี ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช

1.3.2 หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานของโรงเรียนหลวงครูวิทยา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ

1.3.3 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 6 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

1.3.4 นักเรียน จำนวน 719 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) มีจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า 1 คนและครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 6 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่

2.1.1 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน

2.1.2 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน

2.1.3 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

2.1.4 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน

2.1.5 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน

2.1.6 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) มีจำนวน 6 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่

2.2.1 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน

2.2.2 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน

2.2.3 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน

2.2.4 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน

2.2.5 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน

2.2.6 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 30 คน ประกอบด้วย

2.3.1 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย นางสาวประภารัตน์ เต็มเปี่ยม ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนหลวงครูวิทยา นายประไพ รัตนไพจิตร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 4 นายสุพจน์ อภิศักดิ์มนตรี ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช

2.3.2 หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานของโรงเรียนหลวงครูวิทยา จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไป และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ

2.3.3 ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 6 คน ได้จากการสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วยครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชา วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คนครูผู้สอน

รายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน ครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน

2.3.4 นักเรียน จำนวน 18 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น คือการเลือกแบบเจาะจงนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และสุ่มอย่างอิสระจากนักเรียนในชั้นเรียนดังกล่าว ชั้นเรียนละ 3 คน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาสมรรถภาพในการทำงานของครูโรงเรียนหลวงครูวิทยาที่เป็นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้งในด้านความคิด ความสามารถ ทักษะและความชำนาญให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

1.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การปฏิบัติ จัดทำ และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้และการแบ่งกลุ่มทำงานโดยกิจกรรมที่นำมาใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการมี 3 กิจกรรม ดังนี้

1.1.1 การเตรียมการประชุม หมายถึง การวางแผนการประชุม การจัดทำคู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดรายละเอียดของการประชุมจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม การจัดทำโครงการติดต่อประสานงานวิทยากร การเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ชักซ้อมความเข้าใจ การเตรียมความพร้อมของสถานที่ กำหนดระยะเวลาการดำเนินการ

1.1.2 การจัดการประชุม หมายถึง การให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าศึกษารายละเอียดของคู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยใบงาน 4 ใบงาน แบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน การฝึกเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงานและการดำเนินการตามขั้นตอน การเรียนการสอนแบบโครงงานของผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1.3 การประเมินผล หมายถึง การสังเกตระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์ก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ การประเมินผลหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.2 การนิเทศ หมายถึง การประชุมชี้แจง การแนะนำ การกำกับติดตามและการประเมินผล เรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน โดยมี 5 ขั้นตอน

1.2.1 การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การจัดทำแผนการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

1.2.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้ หมายถึง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศให้เห็นความสำคัญของการนิเทศ

1.2.3 การปฏิบัติกรนิเทศ หมายถึง การนิเทศตามแผนการนิเทศที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

1.2.4 การสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อนำผลการปฏิบัติงานปัญหา อุปสรรค ร่วมกันวิเคราะห์หาวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

1.2.5 การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การประเมินกระบวนการการดำเนินงานนิเทศโดยการนำข้อมูลจากกรปฏิบัติงานมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาการแสดงศักยภาพในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการตามลำดับขั้นตอนการจัดทำโครงการ 5 ขั้นตอน การคิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษาขั้นตอนการวางแผนในการทำโครงการ ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนการเขียนรายงาน และขั้นตอนการแสดงผลงานรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

2.1 การคิดและเลือกหัวเรื่องโครงการ หมายถึง การที่ผู้จะทำโครงการสนใจอยากหาคำตอบในเรื่องที่สงสัย โดยมุ่งไปที่การแสวงหาคำตอบด้วยตนเองจากวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆ

2.2 การวางแผนในการทำโครงการ หมายถึง การเขียนโครงร่างกำหนดแผนงานอย่างคร่าวๆว่าจะดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างไร

2.3 การดำเนินงานตามโครงการ หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนในโครงร่างที่กำหนดเป็นแผนงานไว้

2.4 การเขียนรายงานโครงการ หมายถึง การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า และสรุปการค้นคว้ารวมทั้งข้อเสนอแนะ ในรูปแบบของรายงานที่เป็นเอกสาร

2.5 การนำเสนอผลงานของโครงการ หมายถึง การนำเสนอผลงานแสดงต่อสาธารณชน ในรูปแบบของแผนโครงการ เป็นการจัดในรูปแบบนิทรรศการและรายงานด้วยวาจาไปพร้อมๆกัน

3. บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง บุคลากรสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ 5 ขั้นตอน โดยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมและเรียนอย่างมีความสุข

4. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่ชัดเจน ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีใบงาน ใบความรู้ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และแบบประเมินผลการเรียนรู้

5. การนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่จัดทำในแผนการจัดการเรียนรู้

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นการพัฒนาสมรรถนะของครู โรงเรียนหลวงครูวิทยา อำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบการสอนแบบโครงการได้

2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานในการแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น